

Norsk Atferdsgruppe for Selskapsdyr

NAS representerer er bredt tverrfaglig miljø og nettverk der kompetanse om atferd og atferdsmodifisering er fellesinteressen.

Innspill:

Naturlig atferd som velferdsindikatorer

Kompetansekrav og kontroll av velferd for dyr i «jobb»

Håndheving av dagens lovverk i formidling og trening av dyr

Atferd må bli velferdsindikator

Status: Få eller ingen krav til at dyret skal vise naturlig atferd.

Der dyr har sykdom og skader, eller lever under forhold som påvirker dyrets velferd, vil endring i atferd ofte komme først. Noen ganger også være eneste indikasjon på at dyret lider overlast.

Dette kan være alt fra endring av atferd, stereotypier til fravær av noen typer normal atferd.

Det er individuelle forskjeller i hva som er akseptabelt for velferd. Atferdsindikatorer vil derfor fange opp enkeltindivider som tåler mindre.

Dette er artsspesifikk atferd, som kan standardiseres på linje med dagens velferdsindikatorer.

Eksempel Hest

Regler: Luftegårdene bør være 10m*30m, ofte mindre, utetid er minimum 2 timer. Lov med oppstalling på spilt.

Bevegelse med artsfrender er viktig for hest som fluktdyr, og fysisk helse. Naturlig trav eller galopp er ikke mulig liten paddock. Det er heller ikke plass for flere hester sammen.

Hester som får mindre enn 12 timer utetid, får flere skader (Reilly et al; 2021). Allerede ved 6 timer utvikles mindre stereotypisk atferd (Lesimple, C; 2016).

Sosial kontakt med andre hester det enkelttiltaket sikrer at velferdsnivået går fra å være nøytralt til godt (Mellor, D; 2017)

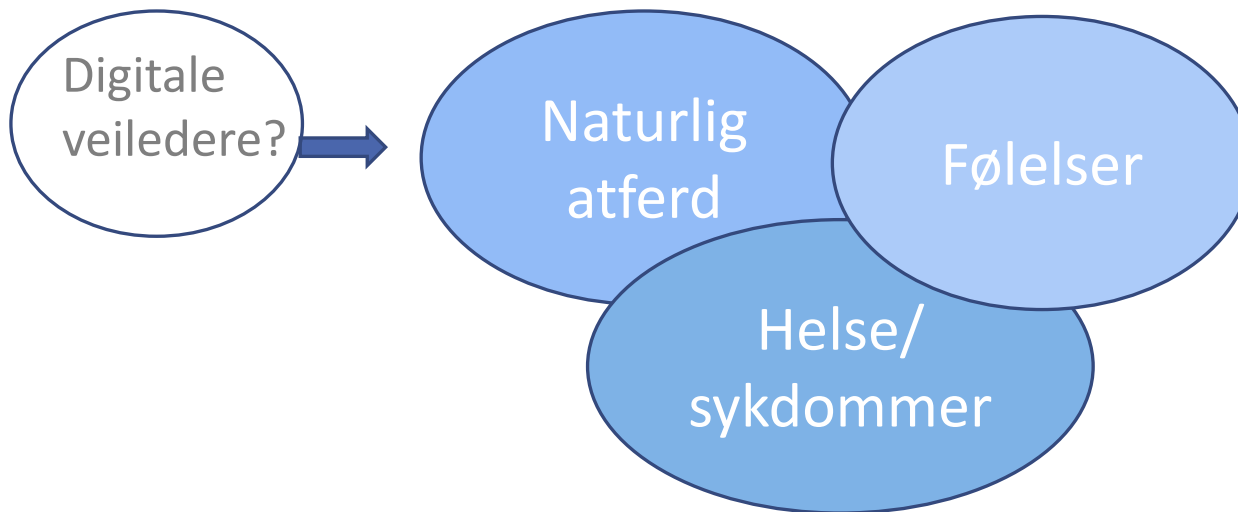
Spilt bør forbys.

Naturlig atferd må synliggjøres

Bønder mente at **Frihet for frykt** og **Grunnleggende helse** som viktigere for dyrehelse enn naturlig atferd.

Naturlig atferd kan være vanskelig å se når dette ikke er kjent i praksis og utdanning, og må derfor synliggjøres som velferdsindikator.

Naturlig atferd som velferdsindikator

Identifisering og vurdering av nøkkelatferd gir dyrevelferd og verdi langt utover det åpenbare:

Unngår at dyr lider overlast i det skjulte (eks blir passive)

Lettere å oppdage uheldige avlslinjer med tanke på problematisk og arvelig atferd

Redusert avl på individer og raser som ikke kan utføre naturlig atferd

Kan gradere velferd gjennom oppfyllelse av indikatorer

Gir kompetanseheving og forståelse til brukeren

Håndheving av regelverk

Dyrevelferd er ikke forenelig med uforsvarlig og uetisk trening. Likevel formidles og utøves metoder som allerede i dag er forbudt

Eksempel Hund

Veileder for trening av hund

Vold og straff

Det er forbudt å utøve vold mot dyr (jf. §14).

Å bite, sparke eller slå hunden, strupe hunden (klemme sammen luftrøret) og å løfte hunden etter hodet, beinet, halen, ørene, skinnen, pelsen eller halsbåndet blir av Mattilsynet vurdert som vold. Andre handlinger som medfører smerte eller fare for skade på hunden kan også etter omstendighetene vurderes som vold, for eksempel harde rykk i halsbåndet, å klype eller dra hunden i nakkeskinnet eller ørene, trække hunden på potene med mer.

Hunden skal ikke med hensikt påføres frykt, skade eller unødige påkjenninger eller belastninger under trening (jf. § 26).

Tidligere var det en vanlig oppfatning at du fikk en lydlig hund dersom du fikk demonstrert at du var sjefen over hunden. Det var også vanlig å straffe hunden hvis den ikke gjorde som forventet, for eksempel ved å klype den i nakkeskinnet eller påføre annet ubehag. Dette er ikke lenger anbefalt metode.

Andre ting som vurderes som i strid med denne bestemmelsen er:

- å bruke utstyr på en måte som påfører hunden frykt, skade, smerte eller andre belastninger, for eksempel feil eller uvettig bruk av pigghalsbånd eller strupehalsbånd. Fjernstyrte dressurhalsbånd som påfører hunden ubehag som lyd, sitronsprut, vibrasjon og liknende må bare brukes under direkte overvåking av kompetent person som aktivt trener hunden i avgrensede tidsperioder.
- å forlate hunden med automatiske innretninger som påfører ubehag, for eksempel antibjefehalsbånd som gir fra seg lyd, sitronsprut etc.

Treningsmetoder formidlet i media

Må følge dyrevelferdsloven.

Må verifiseres av kyndig kompetanse før sending.

Dette gjøres ikke i dag. Man henviser til de som formidler som ansvarlig kompetanse.

Dette er særlig skadelig fordi disse programmene appellerer til barn og nye dyreeiere som ikke har annen referanseramme

Bruk av sprutflaske mot hund i NRK

Strangulering som løsning i atferdsterapi, TVNorge.

Atferdsendring ER kompetanse

Det er særlig viktig med kyndig kompetanse og valg av metoder i atferdsendring. Velger man feil tiltak kan problemet forverres, og atferden eskalere og bli farlig.

Når eiere får problemer tyr man lettere til drastiske tiltak, ofte ønsker man rask effekt, noe som sjelden er forenelig med varig endring av atferd på en sikker måte

NAS opplever at stadig flere gir råd som både er ulovlige og uetiske, uten at disse aktørene blir stoppet. Flere er direkte farlige for hunden.

«Natoknute» skader innvoller ved rykk

Alfaroll/passivering/tvangsholding gir en rekke problemer

Atferdsendring ER kompetanse

Atferdsterapi på dyr bør ha minimum kompetanse tilsvarende NMBUs utdanningsserie laget i samarbeid med NAS.

Atferdskyndig kompetanse bør også vurdere hva som formidles offentlig rundt atferdsterapi med tanke på langsiktige konsekvenser.

Nye treningsmidler for dyr må vurderes ut fra atferdsmessige konsekvenser

Aktører som gir lovstridige råd må stoppes

Feil håndtering gir eskalering og bitt

Strupelenke kan gi skader og skal ikke brukes jfr Mattilsynet

Dyrevelferd i næring og «jobb»

Dyr i næring har i dag har ikke systematiske krav til sjekk av helse, generell velferd og «godkjenninger».

Aktørene har varierende kompetanse og stort fokus på tjenesten som leveres, likevel skal de ivareta dyrenes velferd. Det er ofte innleid og mindre kvalifisert personell som gjør selve håndteringen noe som gjør at tidlige tegn på som sykdom, skader, feil utstyr og vantrivsel ikke blir oppdaget.

Dyr som brukes i næring for eksempel undervisning, terapi, reklame må ha regelmessig, systematisk vurdering også av atferdskyndig

Kun dyr under systematisk oppfølging bør brukes i denne typen arbeid. Dette gir sikkerhet for deltaker og dyr.

Hunden her gjør undvikelsesatferd

Dyr i rettsvesenet

Det må bli krav om atferdskyndig kompetanse inn i saker hvor dyrs atferd er relevant i domstolene.

Dette gir helhetlig vurdering av dyr og eier der dette er relevant.

Det er i dag ikke krav i dag, og gir rom for tilfeldigheter på bekostning av dyrs rettsikkerhet og gode løsninger.

Photo: Barna Tanko, Quasarphoto

NAS for dyrevelferd

Takk for meg!

Referanser

Lesimple, C., Poissonnet, A., & Hausberger, M. (2016). How to keep your horse safe? An epidemiological study about management practices. *Applied Animal Behaviour Science*, 181, 105– 114.

Logstein, B et al (2023). Good Animal Welfare in Norwegian Farmers' context. Can both industrial and natural conventions be achieved in the social license to farm? *Journal of Rural Studies* Volume 99, April 2023, Pages 107-120

Mellor, D. (2017). Operational Details of the Five Domains Model and Its Key Applications to the Assessment and Management of Animal Welfare. *Animals*, 7(12), 60. 19) *Equine Behaviour, A Guide for Veterinarians and Equine Scientists*, Paul McGreevy, Elsevier Health Sciences, 4. okt. 2012

Reilly, A. C., & Bryk-Lucy, J. A. (2021). 143 Incidence of soft tissue injury and hours of daily paddock turnout in non-elite performance horses. *Journal of Equine Veterinary Science*, 100, 103606.